

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SAȘU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.
iar pentru comitele școlare și parite. 450 lei.
Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarife. — Scrisori nefrancoate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Ziua Dreptății.

S'au sfărâmat lanțurile ce veacuri au cuprins și suflet și viață și din cenușa jertfelor pentru libertate, s'a rădăcat altarul mântuirii.

Avem și noi o poveste, mai întunecată, mai tristă ca a altor neamuri, epopeea neamului nostru e înviniată în rănile adânci făiate de sabia asupririi, povestea noastră se începe cu slove scrise cu sângele celor ce au jurat credință steagului pământului sfințit cu lacrimi și cântece de robie.

Câți lipsesc dintre noi la praznicul dreptății... Câți și-au dat viața ca răsăritul unei alte zile să și poarte strălucirea peste cei ce sărbătoresc învierea. Mormintele uitate în câmpuri presărate cu flori, pe stânci incremenite de vremuri, stau paznici sfinți și privi-vor din lumea cerurilor senine ostașii vremilor de eri și se vor bucura de cântecele noastre.

Ei, cei ce nu mai sunt, ne-au lăsat măcar amintirea și jertfele aduse de ei ne-au învățat a prețui libertatea cumpărată cu prețul sângelui. Hotarele țerii au fost sfințite cu suferința lor și altarul patriei a fost zidit din mormintele moaștelor sfinte și-atunci când la 1 Decemvrie vom reinvia jurămintele de libertate și

unire va trebui să ne închinăm întâi țărnei ce-a mai rămas din cei ce au stat în fruntea oștirea izbăvitoare.

Nu uitați sărbătoarea unirii dela 1 Decemvrie 1918 a fost ecoul strigătului celor ce au murit cu slovele libertății pe buze.

Ion Raftiu.

Prima Decemvrie 1918.

S'au urnit voioși români împingând val după val,
Depe'nguste văi de munte, depe creștete de deal;
Năzuind depretutindeni, tot cu cânt și cu alaiu
La istorica cetate a eroului. Mihaiu.

Soarele privea sfielnic, pe zăpada în topire,
Să mira de atâta freamăt și de atâta fericire!

S'a pornit întreg Ardealul și a venit Banatul gureș;
Sa mișcat bietut Bihor și sârmanul Maramureș.
Tot cu steaguri și cu muzici, cu cântări de veselie;
Veseli cau scăpat odată și de jug și de robie.

Însuși Iancu se miscase cu tribuni și cu armată
Și privea din înălțime la mulțimea adunată,
Ce se legăna ca valul pe întinsul unui lan
Depe-o rază priveau dulce Horia, Cloșca și Crișan.

Veseli c-au scăpat în fine și de jug și de păgâni,
Era greu jurul cetății de mulțimea de Români!

Patru vânturi, au dus vestea, că Românii, să 'nțelege,
Vreau de acum să aib-o țară, o credință și un rege,
Patru ape vreau să aibă și hotarnice să fie
Și uniți cu țara mamă să trăească pe vecie!

Depe vârful de cetate undulează tricolorul,
Ura! să trăiască țara, regele și'ntreg poporul!

Să se știe un lucru.

În „Amicu școalei“ cu No. 47 din 20 I. c. a apărut articolul intitulat „Vrem să se știe cu lucru“; semnat de colegul Ioan Aldea.

Colegul în acest articol, scrie într'un ton aspru și cu înțepături, așa putea spune cu ascunzișuri de înțeles, pe cari cred că le putea evita. Nu doar, că m'ar supăra terminii ce-i întrebuințează, ci pentru a nu da anză la discuții cari eventual ar putea strica solidarității, ce trebuie să domnească în rândurile noastre. Și așa trăim o eră foarte nervoasă, iar dacă mai cercăm forțat să ne învinuim și ne atacăm unul pe altul, pe nedreptul vom strica mai mult cauzei, pentru care ne zbatem.

Eu personal mă bucur, că s'a deschis discuție publică în această chestiune. Aceasta din motivul că am auzit în multe rinduri, spunându-mi-se de pe delături o sumedenie de versiuni înădite de această chestiune. Deci voi cerca de astădată, a descrie acest epizod din viața secției.

Îndată, după ce Guvernul actual a preluat regimul, primesc o cerere subserisă din partea alor 10 membrii din județ, în care mi-se cerea convocarea de urgență a adunării generale extraordinare a Asociației, pentru a fixa ținuta politică a învățătorilor din județ. Cererea că eu am fost cu totul străini de această inițiativă.

După ce am luat cunostință de această cerere, am apreciat cauza, clasificând-o că nu este tocmai urgentă. Deci n'am convocat adunarea generală.

Întretimp asaltat din partea mai multor colegi cu cuvintele: Ce facem? Asociația nu ia nici-o ținută în cauza elegerilor? Mai mult. Anumiți colegi au și format combinația, să facă propunerea Organizației Partidului Poporului, de a lua pe lista de candidare, pe un membru al corpului didactic primar. Și dacă împrejurările îmi permit voi dovedi că tocmai acești colegi, cari au aprins fitilul de intrigă pe această chestiune, au avut intențiuni de a face propuneri de candidare, tocmai acești colegi, zic, sunt cari asmuță în contra mea pe tema acestei chestiuni, după care eu însumi n'am profitat și nici n'am intenționat ca să profit; fiindcă mă simt în stare a mă susține la derunitatea și considerații convenită, prin puterile proprii, fără să am pretenții la cocoșări maimuțarești. Și dacă am o apreciere oarecare, a spun cu mândrie, că mi-am câștigat-o prin muncă și nici decum prin „jocul cu asociația“, de a-mi aservi intereselor mele, după cum le place unora a afirma.

Se convoacă ședința Comitetului central, la Cluj. Am luat și eu parte, fiindcă sunt membru. Comitetul central deci declară „Asociația învățătorilor din Transilvania să sprijinească în alegeri Guvernul actual, aceasta având în vedere că Partidul Poporului

a dat cu ocazia regimului trecut, o dreaptă apreciere cauzei noastre de salarizare. Acest fapt cred că nu-l contestă nici colegul Aldea.

Bazat pe această hotărâre a Comitetului central, am convocat comitetul secției. Între timp sunt sesizat din partea Organizației Partidului Poporului, să mă pronunț în calitate de președinte al secției, cu privire la ținuta ce o are învățătorimea în vederea alegerilor. Eu am declarat că nu mă pot pronunța, până nu convoc comitetul, anticipând că dacă să cere sprijinul Asociației, să se țină seamă ca să nu se promită și îndeplinească favoruri personale; — că atunci învățătorimea nu va putea fi solidară. Ci dacă conducătorii politici vreau să ne aprecieze sprijinul, atunci să ne ajute la înființarea căminului învățătorilor. Acest fapt îl pot dovedi cu martori și din acest prilej fac apel la simțul de dreptate al D-lui revizor Marian Sasu, ca să dovedească, care cu o ocazia a fost de față când pertractam cu membrii Organizației Partidului Poporului, în fața cărora accentuam — „nu favoruri personale ci o ameliorare de care să beneficieze tagma”.

La ședința comitetului secției, colegii din Aiud au venit cu decizia gata: Candidarea pe locul al doilea a unui membru designat de adunarea generală.

Comunic comitetului cererea ce mi-sa adresat pentru a convoca adunarea generală extraordinară, pentru a stabili „ținuta politică a învățătorilor din județ”. Totodată și decizia Comitetului central în senzul amintit, — precum și recercarea ce mi-sa făcut din partea Organizației Partidului Poporului. Iar comitetul în totalitatea voturilor, deci dă următoarele condițiuni, pe cari să le prezint eu organizației partidului: 1. Să se candideze pe lista guvernului un membru al corpului didactic primar, care va fi designat ulterior.

2. Cumpărarea unei case în Alba-Iulia, pentru cărmînul învățătorilor. Incheind cu concluzia următoare: Daeă nu ni-se satisfac ambele cereri și mai ales prima, atunci fiecare învățător va face politica ce-i convine. (Vorba vine!).

Deocamdată mă opresc aici. Va urma în numerii viitori.

Alba-Iulia, la 22 Noemvrie 1926.

Adrei Floașiu
învățător.

Scrisoare unui Prieten.

Ți-am citit răvașul și mi-se pare așa de obișnuit, nimic nou nu mi-ai spus. Într'adevăr, povestea ta o știu toți aceea cari și-au permis să iubească, să se inchine unei femei; îmi spui că te-ai înșelat în ce ai crezut că poate fi mai sfânt? apoi că nu mai crezi în nimic ce-i trecător? Ei bine; totuș forma e învechită așa se sfârșesc odată toate...

Așa se sfârșește orice drum, orice cântec, orice vis; florile se vestejesc în ceasul morții, apoi se sting așa cu incetul ca orice flăcări și viață; cum rămâne scrumul din focul amintirilor așa se sting speranțele...

Când amurgul sfârșește se sting zămbetele unui univers întreg; înceată și furtunile mării și ale pământului, se stinge moartea atunci când ești trimis vieții și viața atunci când întunecimile unei alte lumi te leagă de alte pământuri; așa se sting toate, așa s'au dus rând pe rând monumentele și templele zeilor. Nesfârșit și fără limanuri e pustiul amintirilor, durerilor și așa cum toate își pierd nădejdea de-a mai avea un mâine ori de-aș mai aminti de ieri așa s'a stins și focul ce credeai odată, voi doi, e nutrit cu jurămintele de iubire spuse atunci când lumea întreagă își pleacă umilă fruntea pentru fericirea voastră.

Ascultă o poveste:

— Am cunoscut odată o femeie. Era urâtă, avea însă farmecul cuceririi.

Odată, într'o seară începu să-mi spună povestea ei și îmi amintea de un tânăr frumos care i-a fost amant pe vremuri și a părăsit-o. Povestea copila cu atâta duioșie încât am început să plâng. Atunci mă privi oarecum nedumerită și izbucni deodată într'un hohot de râs. O credeam nebună. Ea însă își puse mâinile pe umerii mei și mă privea în ochi:

— Dragul meu — îmi zise — nu te induioșa, așa e soarta noastră a celor ce ne încredem prea mult în cineva. Eu n'am înșelat pe nimeni niciodată — și copila cu ochii scânteetori de lumină izbucni din nou într'un râs cu tremurături nervoase. Acum știam era nebună. Dece? Tu vei înțelege...

Am plecat apoi și aducându-mi aminte de nebuna aceea cu fața urâtă și totuș seducătoare, fără să vreau m'am gândit la tine.

Nu... nu plânge niciodată că te-ai înșelat în cine ți-ai pus credința!

Gândește-te la cele ce ți-am povestit, tu crezi că femeea aceea n'ar fi înșelat vreodată? ei bine, nu și eu zic așa fiindcă nu i-s'a dat ocazia...

Ion Rafiu.

Recenzii.

A apărut cartea Dlui Ion Clopoțel, redactorul revistei „Societatea de Mâine” despre Revoluția din 1918.

Datele adunate cu sârguință aranjate într'un mod impecabil, fac un complet, o unitate, ce fără îndoială așează cartea între operele de frunte apărute după războiu.

Cel ce vrea să cunoască mai bine marile evenimente cari au creat epoca de renaștere română, epoca unității naționale, vor căuta izvoarele în cartea de mare valoare a Dlui Ion Clopoțel.

Cartea Dlui clopoțel, premiata de „Astra” este printre cele mai însemnate contribuții la istoria noastră națională.

În cimitirul Belu.

Un parc uriaș, veșnic tăcut; împodobit cu pietrii de marmoră, cavouri cu inscripții aurite și statui ce reprezintă ființe cu aripi din alte țărâmurii.

În dreapta aleii frumoase ce străbate în lung cimitirul, se rădăcă o movilă îngrijită, presărată cu flori pestrițe și în frunte o marmoră gravată cu semnul crucii. De-asupra își leagă frunzele îngălbenite un teiu sădit de unul care a înțeles sufletul celui ce dorea repaosul ca o ultimă consolare a vieții plină de chin și durere. Aici e mormântul lui Eminescu. Pe crucea poleită, stau slovele ultimei dorinți a poetului, trecătorul se descoperă și citește privind tabloul ce-a frământat multă vreme sufletul sbuciumat a celui ce s'a stins :

- Vegheze'n somnu-i lin Atotștiutoarea.

De-asupra-mi crengi de teiu să-și scuture floarea...

Și téiul sădit la căpătâiul său, fredonează în limba lui cântecul înscris pe marmora crucii.

Cavoul modest la înfățișare, din mijlocul cimitirului. este cel al familiei lui Hașdeu. Acolo își dorm somnii unul lângă altul: Bogdan și Iulia Hașdeu.. Inscriptia: „Crede în darul comunicării cu cei morți” scrisă pe peretele cavoului, parcă îți dă senzația că măestrul e lângă tine și el vorbește...

Cerna are la mormânt o cruce de lemn nu departe de mormântul lui Coșbuc unde literile scrise pe două lemne în formă de cruce îți amintește de cel ce s'a chemat poetul țărâminii. Coșbuc n'ar fi voit mai mult; crucea de lemn se împacă de minune cu tot ce a gândit atunci când sufletu-i ce în durere stăpâna suferința îl purta pe marginile unei alte lumi, a celor ce se duc.

Cărți.

Filozofia românească numără puține opere originale. Propriu zis, sisteme filosofice, creații ale spiritului reprezentativ românesc s'au remarcat puține.

Primele încercări de-a crea un sistem de filozofie la noi, se leagă de numele lui Bogdan Petriceicu Hașdeu. Prin opera sa: „Sic Cogito” autorul convins ține să-și afirme credința sa asupra legăturilor ce există între cei din lumea spiritelor și societatea omenească în viață. Deci filozofia lu Hașdeu este un sistem spiritist cu mai mult ori mai puțin simbure de adevăr după cum este capabil să judece fiecare.

Filozof cu spirit de creație superior lui Hașdeu, cu putere de combinație ce întrece opera lui este Vasile Conta socotit printre cei mai de seamă reprezentai ai filozofiei materialiste. Vasile Conta priu „Teoria Fatalismului” așeză iutr'un sistem bine organizat credința aceasta ce frământă mai mult ca oricare coepție sufletul românesc.

Partea oficială.

Toate ordinile și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientios de către cei vizați.

No. 3664—1926.

Comunicăm copia ord. Ministerului No. 136548 din 1926 cu invitarea cu toți cei vizați să achite fără întârziere sumele ce datoresc la revista Lumea Ccpiilor contrar, aceste sume vor fi reținute din salariul lunei Decemvrie.

În urma stăruitoarelor recomandațiuni ale Ministerului Instrucțiunii Publice, ca toate școlaele primare urbane și rurale din întreagă țara să recomande școlarilor să-și procure „Lumea Copiilor”, revistă ilustrată pentru copii și tineret, care aduce un real folos tineretului școlar, D-l Gh. Filip, din București, str Câmpineanu 40, editorul acestei reviste, pentru a înlesni introducerea în massă a acestei publicațiuni, în special în comunele rurale, a făcut credit tuturor Directorilor școlaelor primare din întreagă țara, pentru ca aceștia să aibă la îndemână, fără nici un fel de

cheltuială, această publicațiune. Folosul cultural a fost mare.

O parte însemnată din Directorii școalelor primare din comunele rurale au trimes și trimit regulat banii pentru exemplarele ce li s'au dat pe credit, altă parte din Directorii numitelor școli au rămas însă datori și din cauza acestor datorii editorul este amenințat cu ruina completă și să rămână falit, pentru că și-a pus munca și averea în serviciul cauzei culturii românești.

Alăturat, vă trimitem un tablou de toți Directorii și învățătorii școalelor din județul D-v., cari datoresc sume de bani editorului numitei reviste și vă rugăm să binevoiți a pune în vedere datornicilor de pe tablou să plătească de bună voie imediat Revizoratului sumele ce datoresc, iar aceste sume se vor depune într'o singură recipisă la 30 Noembrie a. c. de Revizorul școlar la Banca Națională dispoziția D-lui Gh. Filip, editor în București, str. Câmpineanu, 40.

În caz că unii Învățători nu se vor conforma, veți binevoi a opri din leafa pe luna Decembrie a. c. suma datorată și o veți depune la 20 Decembrie în același mod la Banca Națională, înaintând recipisa D-lui Gh. Filip.

De executare vă facem responsabil.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ȘTIRI.

La Adunarea Generală a învățătorilor din jud. Alba, ținută în Teiuș în 26 Nov. c. Dl Revizor Sasu nu a putut lua parte fiind greu bolnav. În N-rul viitor vom da în întregime rezultatul dezbaterilor Adunării Generale a învățătorilor.